

Je v zákonne upravená lehota na vydanie zdravotného posudku?

Na konanie vo veciach odkázanosti na poskytovanie sociálnej služby uvedenej v § 34 až 41, v rámci ktorého sa vykonáva posudková činnosť (zdravotná posudková činnosť a sociálna posudková činnosť) sa vzťahuje zákon o správnom konaní a lehoty v ňom upravené. Zákon o sociálnych službách neustanovuje osobitne lehotu pre vydanie zdravotného posudku, to znamená, že správny orgán si musí v rámci konania vytvoriť primeraný časový priestor na vypracovanie zdravotného posudku a následne rozhodnutia o odkázanosti na sociálnu službu a to tak, aby toto rozhodnutie bolo vydané v lehote ustanovenej Správnym poriadkom (§ 49 Správneho poriadku).

Obec/VÚC má zabezpečovať posúdenie odkázanosti na pomoc inej osoby prostredníctvom „zazmluvneného“ posudzujúceho zdravotníckeho pracovníka. Je možné, aby mala obec/VÚC takýchto pracovníkov niekoľko?

Zákon o sociálnych službách neurčuje koľko posudzujúcich zdravotníckych pracovníkov má mať obec alebo vyšší územný celok na zabezpečenie zdravotnej posudkovej činnosti. Obec/VÚC môže mať aj viacerých posudzujúcich zdravotníckych pracovníkov a rovnako niekoľko obcí môže mať spoločne jedného posudzujúceho zdravotníckeho pracovníka v rozsahu jeho zmluvného úväzku na vykonávanie tejto posudkovej činnosti pre každú z týchto obcí v závislosti od počtu fyzických osôb, ktoré požiadajú o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu.

Ak sa obec/VÚC domnieva, že zdravotný posudok bol zjavne neobjektívny, môže dať osobu preposúdiť inému zdravotníckemu pracovníkovi, ktorého za týmto účelom zazmluvní? Ak druhý posudok bude iný, môže žiadať späť úhradu za prvý posudok?

Ak sa obec/VÚC domnieva, že vydaný posudok je neobjektívny, je oprávnená dať fyzickú osobu preposúdiť iným zdravotníckym pracovníkom, s ktorým má uzatvorenú zmluvu. Ak vznikla zamestnávateľovi škoda môže ju vymáhať od zamestnanca (posudzujúceho zdravotníckeho pracovníka) za podmienok a spôsobom ustanoveným § 179 a nasl. Zákonníka práce.

Zdravotnou posudkovou činnosťou sa určuje umiestnenie do príslušného zariadenia alebo sa zameriava len na určitý druh soc. služby podľa záujmu klienta?

Zdravotnou posudkovou činnosťou sa určuje stupeň odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej osoby na účely rozhodovania o odkázanosti klienta na konkrétnu sociálnu službu/sociálne služby uvedené v § 34 až 41, na ktorých odkázanosť požiadal posúdiť. Na základe zdravotného posudku a sociálneho posudku sa vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu, ktorý je podkladom na vydanie rozhodnutia o odkázanosti na konkrétny druh sociálnej služby, resp. na sociálnu službu v konkrétnom druhu zariadenia SS. Podmienky možnosti použitia posudku o odkázanosti na sociálnu službu pri rozhodovaní o odkázanosti na inú sociálnu službu (na konkrétny iný druh sociálnej služby, resp. na sociálnu službu v konkrétnom inom druhu zariadenia SS) na účel posúdenia stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby ustanovuje § 91 ods. 9. Teda až následne na základe vyhotoveného posudku o odkázanosti na sociálnu službu vydaného rozhodnutia o odkázanosti na sociálnu službu, môže

občan žiadať o poskytnutie sociálnej služby, resp. o uzatvorenie zmluvy o poskytovaní tejto sociálnej služby.

Kto žiada posudzujúceho zdravotníckeho pracovníka o vystavenie zdravotného posudku? Sociálny pracovník alebo žiadateľ o posúdenie odkázanosti?

Podľa § 49 ods. 1 zdravotnú posudkovú činnosť vykonáva posudzujúci zdravotnícky pracovník na základe zmluvy s obcou alebo vyšším územným celkom. Z uvedeného vyplýva, že posudzujúci zdravotnícky pracovník je v pracovnoprávnom vzťahu, občianskoprávnom vzťahu alebo obchodnoprávnom vzťahu, z ktorého vyplýva záväzok vykonávania zdravotnej posudkovej činnosti a opis práv a povinností vyplývajúcich z výkonu tejto posudkovej činnosti, s obcou alebo vyšším územným celkom.

Posudzujúci zdravotnícky pracovník pri svojej činnosti by mal používať prílohu č. 3 zákona o sociálnych službách. Čo v prípade, ak činnosti podľa tejto prílohy nevie posúdiť?

Ak posudzujúci zdravotnícky pracovník na základe lekárskeho nálezov, posudkov, správ o priebehu a vývoji choroby a zdravotného postihnutia alebo výpisu zo zdravotnej dokumentácie, ktoré predložila fyzická osoba, ktorá žiada o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu, nemôže posúdiť príslušné schopnosti tejto osoby pri každodenných úkonoch sebaobsluhy (vrátane toho či je klient schopný napr. zistiť záručnú dobu z obalov potravín, manipulovať s odevom pred a po vyprázdnení a zabrániť jeho znečisteniu) je potrebné, aby úzko spolupracoval so sociálnym pracovníkom v súlade s § 49 ods. 2. Podotýkame, že z niektorých druhov zdravotného postihnutia priamo vyplýva obmedzenie pri úkonoch sebaobsluhy (napr. nevidiaci klient nevie zistiť záručnú dobu z obalov potravín). Pokiaľ nie je lekárska dokumentácia na účely posúdenia uvádzaných činností postačujúca, môže obec alebo vyšší územný celok v súlade s § 93 ods. 3 vyzvať fyzickú osobu/posudzovaného občana, aby sa zúčastnil posúdenia zdravotného stavu a k schopnosti vykonávať uvedené činnosti bez odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, resp. k miere tejto odkázanosti sa aj osobne vyjadril.

Aký má byť postup posudkovej činnosti?

Postup je nasledovný:

- občan požiada obec/VÚC podľa ich delenej pôsobnosti o posúdenie odkázanosti na konkrétnu sociálnu službu/služby (na konkrétny druh sociálnej služby, resp. na sociálnu službu v konkrétnom druhu zariadenia SS) v súlade s § 92,
- obec/VÚC vykoná zdravotnú posudkovú činnosť a vypracuje zdravotný posudok v súlade s § 49,
- obec/VÚC vykoná sociálnu posudkovú činnosť a vydá sociálny posudok v súlade s § 50,
- na základe zdravotného posudku a sociálneho posudku obec/VÚC vyhotoví posudok o odkázanosti na sociálnu službu v súlade s § 51,
- na základe posudku o odkázanosti na sociálnu službu obec/VÚC vydá rozhodnutie o tom, či občan je alebo nie je odkázaný na sociálnu službu,
- ak je rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu právoplatné, občan môže požiadať o uzatvorenie zmluvy o poskytovaní sociálnej služby (ak nejde o splnenie dôvodov poskytnutia sociálnej služby bezodkladne uvedených v § 8 ods. 6, kedy možno

poskytovať sociálnu službu aj pred nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia o odkázanosti na sociálnu službu podľa § 91 ods. 8).

Kto pripravuje a vydáva sociálny posudok?

Sociálnu posudkovú činnosť a vypracovanie sociálneho posudku vykonáva:

- sociálny pracovník obce alebo vyššieho územného celku, alebo
- sociálny pracovník právnickej osoby zriadenej alebo založenej obcou/VÚC, alebo
- sociálny pracovník so samostatnou praxou sociálneho pracovníka na základe zmluvy s obcou/VÚC – ide o fyzickú osobu, ktorej bolo vydané Slovenskou komorou sociálnych pracovníkov a asistentov sociálnej práce povolenie na výkon samostatnej praxe sociálneho pracovníka podľa § 3 ods. 1 písm. b) zákona č. 219/2014 Z. z. o sociálnej práci a o podmienkach na výkon niektorých odborných činností v oblasti sociálnych vecí a rodiny a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zákon neurčuje formu pracovnoprávneho vzťahu so sociálnym pracovníkom, preto je možné zabezpečiť vykonávanie sociálnej posudkovej činnosti nielen na základe pracovného pomeru, ale aj na základe dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru (dohoda o pracovnej činnosti, dohoda o vykonaní práce). V prípade sociálneho pracovníka so samostatnou praxou sociálneho pracovníka nejde o pracovnoprávny vzťah, ale o obchodnoprávny vzťah alebo občianskoprávny vzťah uzatvorený s obcou alebo VÚC, z ktorého vyplýva záväzok vykonávania sociálnej posudkovej činnosti a opis práv a povinností vyplývajúcich z výkonu tejto posudkovej činnosti,

Samotný sociálny posudok vydáva obec alebo vyšší územný celok.

Ako konať v prípade, že obec odmietne vydať rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu s odôvodnením, že na jej území sa takýto druh sociálnej služby neposkytuje?

Napriek tomu, že príslušná obec neposkytuje sociálnu službu je povinná rozhodovať o odkázanosti klienta na sociálnu službu, ktorou je sociálna služba v zariadení pre seniorov, sociálna služba v zariadení opatrovateľskej služby, sociálna služba v dennom stacionári a domáca opatrovateľská služba, pretože rozhodovaciu pôsobnosť v týchto konaniach jej ako správneho orgánu ustanovuje § 80 písm. c) zákona. Rovnako VUC bude posudzovať odkázanosť na tú sociálnu službu, ktorá jej patrí do pôsobnosti podľa § 81 písm. b) zákona – rozhodovanie o odkázanosti na sociálnu službu, ktorou je sociálna služba v zariadení podporovaného bývania, sociálna služba v rehabilitačnom stredisku, sociálna služba v domove sociálnych služieb a sociálna služba v špecializovanom zariadení.

Čo konkrétne musí obsahovať sociálny posudok?

Ako vyplýva z ustanovenia § 50 ods. 2 zákona, sociálny posudok obsahuje znevýhodnenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím alebo s nepriaznivým zdravotným stavom v oblasti sebaobslužných úkonov podľa prílohy č. 3, úkonov starostlivosti o domácnosť a pri základných sociálnych aktivitách podľa prílohy č. 4, v porovnaní s fyzickou osobou rovnakého veku a pohlavia bez zdravotného postihnutia alebo bez nepriaznivého zdravotného stavu.

Z uvedeného vyplýva, že pri vypracovávaní sociálneho posudku je potrebné uviesť, pri ktorých úkonoch podľa prílohy č. 3 a 4 a v akom rozsahu je posudzovaná fyzická osoba znevýhodnená. Rámec rozsahu hodín na úkony sebaobsluhy je pritom určený stupňom odkázanosti, ktorú určil posudzujúci lekár. Obsahom sociálneho posudku sú aj závery posúdenia individuálnych predpokladov fyzickej osoby, rodinného prostredia fyzickej osoby, prostredia, ktoré ovplyvňuje začlenenie fyzickej osoby do spoločnosti a dátum, čas a miesto vykonávania sociálnej posudkovej činnosti.

Aj pri občanoch, ktorí nemajú stupeň odkázanosti, požadovaný pre konkrétnu sociálnu službu je potrebné vykonať sociálnu posudkovú činnosť?

Sociálny posudok je potrebné vždy vydať, skutočnosť, že klient nie je odkázaný na príslušný druh sociálnej služby na základe zdravotného posudku a nedosahuje požadovaný stupeň odkázanosti na pomoc inej osoby sa premietne do rozhodnutia, v ktorom sa uvedie, že klient nie je odkázaný na požadovanú sociálnu službu pre nesplnenie podmienky minimálneho stupňa odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, len za predpokladu, že výsledky zdravotnej posudkovej činnosti nie sú v tomto smere v rozpore s výsledkami sociálnej posudkovej činnosti (§ 49 ods. 2, § 50 ods. 7).

Možno posudzovaným občanom do posudku o odkázanosti na sociálnu službu, v bode návrh druhu sociálnej služby navrhnúť aj 2 alternatívy? napr. opatrovateľská služba a zariadenie opatrovateľskej služby?

To nie je možné, nakoľko podľa § 92 odsek 7 zákona klient už v žiadosti o posúdenie uvádza konkrétny druh/druhy sociálnej služby, na ktorú/ktoré žiada byť posúdený, t.z., že obec/VÚC klienta nikdy neposudzuje ani nerozhoduje o odkázanosti na inú sociálnu službu/služby (iný druh/iné druhy sociálnej služby), ako požiadal.

Má UPSVaR pri odkázanosti na prepravnú službu posudzovať stupeň odkázanosti?

Podľa § 42 sa prepravná služba poskytuje fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím odkázanej na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom, ktorá sa preukazuje posudkom vydaným príslušným úradom práce, sociálnych vecí a rodiny alebo fyzickej osobe s nepriaznivým zdravotným stavom s obmedzenou schopnosťou pohybu po rovine alebo po schodoch a obmedzenou schopnosťou orientácie, ktorý preukazuje potvrdením poskytovateľa zdravotnej starostlivosti.

V rámci posudzovania odkázanosti na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom (oblasť mobility a orientácie) sa neposudzuje stupeň odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby. Čo znamená, že podľa § 80 písm. t) a § 81 písm. y) obec/VÚC uhradza poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti zdravotné výkony na účely posúdenia odkázanosti na sociálnu službu - o aké zdravotné úkony ide a kedy je obec/VÚC povinná ich uhrádzať poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti?

V § 92 ods. 7 sa upravuje, že žiadosť o posúdenie o odkázanosti na sociálnu službu, okrem iného, obsahuje doklad poskytovateľa zdravotnej starostlivosti (teda aj zmluvného lekára občana) o nepriaznivom zdravotnom stave (je ním podľa § 49 ods. 3 prvej vety lekársky nález, posudok, správa o priebehu a vývoji choroby a zdravotného postihnutia alebo výpis zo zdravotnej dokumentácie nie starší ako šesť mesiacov). V prípade, že na účely zdravotnej posudkovej činnosti nie je tento doklad postačujúci, obec alebo vyšší územný celok (ako správny orgán) vyžiada od zmluvného lekára klienta (lekára, s ktorým má fyzická osoba, ktorá

žiada o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu, uzatvorenú dohodu o poskytovaní zdravotnej starostlivosti) vypracovanie lekárskeho nálezu, ktorého vzor je uvedený v prílohe č. 1 zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý potrebuje pre určenie odkázanosti na pomoc inej osoby (§ 49 ods. 3 zákona o sociálnych službách). Zdravotné výkony, ktoré tento zmluvný lekár, ako poskytovateľ zdravotnej starostlivosti vykoná na základe tohto požiadania (napr. lekárske vyšetrenia a vypracovanie lekárskeho nálezu) uhradza obec alebo vyšší územný celok, ktoré si ich vyžiadal na účely posúdenia odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej osoby, a to na základe doručenej faktúry vystavenej zmluvným lekárom.

Je možné jednej posudzovanej osobe v priebehu necelých 6 mesiacov vydať rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu v dennom stacionári, v zariadení pre seniorov a na domácu opatrovateľskú službu? Ak áno prečo, keď klient nemôže využívať služby kombinovane?

Niektoré druhy sociálnych služieb možno v zásade poskytovať, resp. prijímateľ ich môže využívať aj v kombinácií počas dňa (nie však v tom istom čase ich poskytovania). Napr. ustanovenie § 41 odsek 3 zákona nevyklučuje súbežné poskytovanie domácej opatrovateľskej služby a ambulantnej sociálnej služby v zariadení sociálnych služieb (napr. sociálnej služby v dennom stacionári) v ich kombinácií počas dňa (nie však v tom istom čase ich poskytovania). Nie je možný len súbeh celoročnej pobytovej sociálnej služby a domácej opatrovateľskej služby. Zákon o sociálnych službách žiadnym spôsobom neobmedzuje klienta pri podávaní žiadosti o posúdenie odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby na rôzne druhy SS (z hľadiska počtu druhov SS o posúdenie odkázanosti na ktoré žiada) a ani neupravuje časové obdobie, v ktorom je možné takéto žiadosti podávať. Mnohí občania žiadajú o posúdenie odkázanosti na viaceré druhy SS z toho dôvodu, že v čase podania žiadosti majú záujem zotrvať v domácom prostredí s domácou opatrovateľskou službou a v prípade zhoršenia ich zdravotného stavu alebo zmeny sociálnych podmienok (napr. nemožnosť opatery zo strany príbuzných počas noci) chcú mať kontinuálne zabezpečenú pobytovú sociálnu službu v zariadení, a k tomu mať už vydané právoplatné rozhodnutie o ich odkázanosti na takúto sociálnu službu, na základe ktorého uzatvorí zmluvu o poskytovaní sociálnej služby s nimi zvoleným poskytovateľom sociálnej služby.